

Astronom ve Coğrafyacı

*Düşün olasılık, atom fiziği
Ve bizi biz eden amansız sevdâ
Atıp bir kıyıya bir zamanı
Yarının çocukları gülleri için
Herbirinin ayva tüyü için çilleri için
Koymuş postasını
Görmüş restini
He canım
Sen getir üstünü...*

(Ahmed Arif)

Kitabı okuyunca ("Bitmeyen Yolculuk- Oğuzhan Müftüoğlu Kitabı" Adnan Bostancıoğlu'nun Söyleşi, Ayrıntı Yayınları, 2011) anlatılanların bir kısmını dinlemek için Oğuzhan Müftüoğlu'yla birlikte yaptığım bir yolculuğu hatırladım. ÖDP'nin bir toplantısı sonrasında benim evim Müftüoğlu'nun

yolunun üzerinde olduğu için birlikte dönüyorduk. Sohbet kitapta anlatılanların bir kısmına geldi. İlgi ve merakla dinliyordum ki, maalesef incecik yere geldim, ama keşilecek gibi değildi, dolayısıyla sesi mi çıkarmadım. İki-üç kilometre falan geçtikten sonra "sen nerede incedik" dedi. Neyse ki İzmir'i çok iyi bilmiyor ve hava da karanlık "ben de zaten burada incedikim ağabey" dedim sanki yakalanmışım gibi utanarak.

O yolculukta sormuştum "sen benim ismini duymamıştın değil mi?". 12 Eylül öncesi zurnanın son deliği bir sempatan olarak gerçekten de Oğuzhan Ağabey'in ismini duymamıştım. 1981'in Mart ayıydı sanırım, bir gazetedede manşet: "Dev-Yol'un lideri 37 yaşındaki bir avukat çıktı." Manşet aynen böyle miydi belleğim beni yanıltmıyorsa böyleydi, ya da en azından mealen böyleydi. Bilenlerin dışında kamuoyu bu anlamda Oğuzhan Müftüoğlu ismini büyük oranda bu şekilde duydu. "Oğuzhan Ağabey" diyen azdır sanırım, genellikle "Oğuz Ağabey" denir. Kendisinin olmadığı ortamlarda da genellikle "İhtiyar" diye söz edilir. Mahirlerden bir-kaç yaş büyük olduğu için yirmili yaşlarda bile biraz da kendisine takılmak amacıyla "İhtiyar" deniyormuş. Bir-iki senenin bile önemli olduğu yaşlardardılar.

15 yaşındayken savunduğum şeyler ile bugün savunduğum fikirler arasında diyalektik bir bağ vardır ve her gün bir şey öğrenmeme rağmen özünde aynıdır. Şeyler dedim çünkü sistematik bir dünya görüşüm yoktu ama biraz bilinç çokça da hissiyatım ve önsezimle bir tercihte bulunmuştum. Bugün ise o gün doğruyu seçebildiğim için çok mutluyum; mutluyum çünkü hiç sapmadan doğrudu dırabilmenin ne kadar zor olduğunu hayat öğretti bana. O günün "şeyler"i ile bugünün fikirleri hep Oğuzhan Müftüoğlu'nun fikirleriyle büyük oranda çakıştı. Çakışmayanlar da yok muydu, elbette vardı ve bugün de var. Fikirlerin benzerliği elbette önemli bir ortak paydadır ve bu yazının asıl nedenidir. Bir fikir ve eylem adamı olması dışında yani Oğuzhan Müftüoğlu kimliği dışında ben "Oğuzhan Ağabey"i insan olarak da severim. Bu açıdan elbette bir tarafım ve bütün bu satırların öznel tarafları vardır. Zaten kim öznel değil ki...

Üstelik bir de "borcum" var Oğuzhan Müftüoğlu'na ki birincisi, kendi cümlelerimi kurmadan önce ta lise yıllarında okuduklarımdan yaptığım alıntılarının çoğunu o yazmış meğer yani bir "telif" borcu bu...

Leopold von Ranke'nin olamayacağını bildiği halde, "keşke" anlamında söylediği, tarihte ne yaşandığını gerçekten tam olarak bilebilmek için kendi ben'ini ortadan kaldırmak düşüncesi hiçbir zaman gerçekleşemez. Dün'e bugünden bakıyoruz ve bir daha kuruyoruz, değerlendiriyoruz. Dün'ü yapan insanı, yapan-eyleyen insanın dışında ve ötesinde başka bir dün yok. Biz de tarihi bulunduğumuz noktadan, değer yargılarımızla, sınıfımızla, kimliğimizle, aidiyetimizle, cinsiyetimizle, kültürel ve zihinsel formasyonumuzla, hangi sınıfın yanında olduğumuzla anlıyor ve anlatmaya çalışıyoruz. Olguları çarpıtmak ise taraf olmak değil düpedüz tahrifatçılıktır. Yaşanmış sayısız olgu vardır, bu olguları yaşanırken de yaşandıktan sonra da bir prizmadan geçer gibi kırılır ve bize ulaşır. Hem yaşayan hem de yazan açısından olgular bir seçmeye tabi tutulur. Örneğin, ben bir sosyalistim dolayısıyla olguları, hayatımın amaçlarından birisi olan ezilenlerin mücadelesine destek için çarpıtmadan/tahrif etmeden seçerim. Erkek olmak gibi cinsel; orta sınıf aileden gelme gibi sınıfsal, Sünni/Hanefi/Türk gibi kültürel; mühendislik eğitimi gibi zihinsel formasyonlarım var. Yazarken de okurken de anlatmaya çalışırken de anlamaya çalışırken de bu kimliklerim, aidiyetlerim bilinçli ya da bilinçsiz devreye girer. Türkiye sol tarihinde de bütün bir tarihte olduğum gibi bir tarafım.

Kitap, Oğuzhan Müftüoğlu'nun hem bir devrimci olarak hem de daha da az bilinen yönüyle yani bir insan olarak uzun yolculuğunu anlatıyor. Devrimcilik hayatına dair olanında öncelikle 68 ve 78 kuşakları (ve bu dönemin öne çıkan insanları arasındaki) diyalektik sürekliliği yazmak benim açımdan en açıklayıcı saptama olacaktır. Diyalektik süreklilik diyorum çünkü iki kuşak arasındaki bağ, düz bir hatta ardılın izlediğinin aynısı ve/veya tek-rarı demek değildir. Biçim, özün karşıtı değil olmazsa olmazdır. Biri var olmadan diğeri olamaz elbette da öz birincil, biçim ise ikincildir. İki kuşağın devrimcileri arasındaki bağ, sadece biçime takılırsak göremeyiz. Kaldı ki biçim olarak da tamamen farklı değildirler, velev ki tamamen farklı olsaydılar bile bu aralarındaki özün diyalektik sürekliliğini değiştirmezdi. Yeni kuşak devrimcilerin de bundan sonraki mücadelesi –biçim ne olursa olsun– aynı şekilde bir sürekliliğin ifadesi olarak ortaya çıkacaktır.

Bu iki dönem arasında Müftüoğlu, hem bir bağlayıcı hem de özellikle ikinci dönemde belirleyici özelliğiyle bir hareketin dünden bugüne gelmesinde önemli bir isim. Kitabın asıl eksenini oluşturan bir devrimcinin uzun yolculuğundaki tarihsel sürekliliğe dikkat çekmek, dolayısıyla bu serüvene yabancı olanlar için "neden" ve "nasıl" sorularına bir nebze de olsa açıklık getirmeye çalışayım.

Bilim merakını simgelerle, sanat ise im-gelerle anlatır. Sanat, imgeleme dünyayı yorumlayarak hayatı yeniden üretir. Devrimci, bilim ve sanattan da yararlanarak dünyayı ve hayatı değiştirir. En önemlisi de budur, yani değiştirebilmek. Değiştirmeye çalışanların

yaptıklarını anlamlandırırken sanatın dilini kullanmak bence estetik açıklama olacaktır.

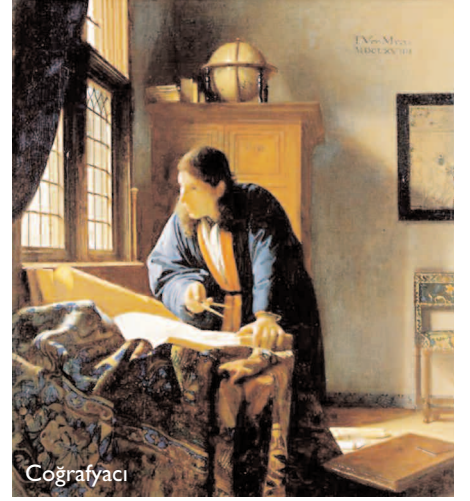
Hollandalı Ressam Johannes Vermeer peş-peşe iki resim yaptı: Astronom (1668) ve Coğrafyacı (1669). Bu resimlerin "okumasını" -Durmuş Akbulut'un "Resim Neyi Anlatır" kitabından da yararlanarak- yapmaya çalışayım. İki resme baktığımız zaman pek çok benzerlikler görürüz. Mekân muhtemelen aynıdır, aynı kişi ki muhtemelen Vermeer'in kendisi, duvara dayalı bir dolap, aynı pence-reler, soldan gelen ışık vb. İki tabloda da masanın üstünde oldukça karışık, biraz da katlanmış da örtüler var. İkisinde de var, hem renkleri, desenleri farklı hem de duruşları farklı. Zaten bu tarz bir karışık durumu aynen iki kez yaratmak imkânsızdır. Evet, aynı mekân, aynı masa ama iki farklı "zemin" var. Adeta – kuşkusuz benim okumama göre- aynı ırmakta iki kez yıkanılmaz benzer bir vurgu var. Aslında bilindiği gibi "ırmak" da aynı ırmak değildir; örtülerin desenlerine baktığımızda şekiller farklıdır, ama benzerdir. Örtülerin üzerinde simyacılıkta çok kullanılan simgeler var. Kimya büyük oranda simyanın, astronomi benzer şekilde astrolojinin üzerinde yükselmiştir. Kısacası bilim, kendisiyle benzer alanlarda yer alan ama irrasyonel uğraşların bir anlamda rasyonel devamıdır.

Astronom, eliyle yerküreyi durdurup sanki bir noktaya bakıyor. Önünde açık olan kitapta okuduğuyla baktığı Dünya'nın karşılaştırmasını yapar bir hali var. Bütün yeryüzünü göze alıyor, ama elini dünyanın bir noktasına koymuş, özellikle oraya yoğunlaşmış gibi. İnsanlar gündelik hayatta karşılarına çıkan zaman, mevsimler, yön tayin etme, tarım, coğrafya vb. pratik ihtiyaçlarını çözümlemek için astronomiye ihtiyaç duydular. İhtiyaç icadın anasıydı ve pratik bilgilerle yetinirken bir yandan da tam çözümlenemedikleri için de gökyüzünde gördüklerinden korktular ve onlara mistik anlamlar yüklediler. Ta ki zamanı gelince yani Kopernik, Galileo, Kepler ortaya çıkınca astronomi yavaş yavaş metafizikten sıyrılmaya başladı. Kuşkusuz bu çok uzun bir zaman sürecine yayıldı ve metafizik ile bilim uzun süre ikili bir hayat sürdü insanların hayatında.

Coğrafya, sözcük anlamıyla yeryüzünün tasviridir. Coğrafyacı, yaşadığı çevreden başlayarak yeryüzünü tanımayla, yönünü bulmaya, anlamaya ve adlandırmaya çalışır. Coğrafya en azından ortaya çıktığı dönemde pek çok sorunun cevabını vermek içindi ama en

Astronom

Coğrafyacı

çok da yola çıkmaya göze alanlara yolu tarif etmek için gerekiydi. Hiç kuşku yok ki astronomi coğrafyayı önceler. Coğrafyacı, pek çok disiplinden yararlanır elbette ama yolunu en çok açan Astronomi olmuştur. Astronom'da masanın üstünde yer alan yerküre, Coğrafyacı da dolabın üstündedir. Coğrafyacı sanki astronomiden öğrendiğini artık elinde pergeliyle önündeki haritaya uygulamaktadır. Ama yer küreyi de atmamıştır, gerektiğinde bakmak için onu her an ulaşabileceği bir yerde tutmaktadır. Astronom'un duvarında yer alan tabloda Firavun'a karşı Hz. Musa'nın denizden kurtulması alegorisi resmedilmiştir. Coğrafyacı'nın duvarında yer alan harita ise Astronom'un küresinin iki boyutlu izdüşümüdür. İki resimde yer alan harita ve yer küre ortak figürlerdir. Neden mi? Vermeer, bir Rönesans ressamıdır. Her sanatçı içinde bulunduğu koşulların, çağın, durduğu noktanın sonuçlarını yansıtır.

Rönesans, insan'ı ortaya çıkardı ve insanlığa, insanı kazandırdı. Gidilen coğrafyalar ki yerküre ve haritalar sayesinde, oralarda görülenler önce fiziki sınırların dolayısıyla zihinsel sınırların da aşılması, dünyanın insanlar için çok geniş ve bir o kadar da yaşanması güzel bir yer olduğunu gösterdi. İnsan sınırları aşıyordu, aciz değildi ve cennet tasavvuru, ruhani düzenden dünyevi bir kavrama indirgendiydi. Cennet bu dünyada da yaşanabilecek bir şeydi ve insan, münzevi, bütün hayatı öbür dünyaya harzırlanmaktan ibaret olan, aciz, sınırları çok dar, miskin olmamalıydı dedi. İnsanı birey olarak tanıyan, şans veren, yaratıcılığına güvenen, ona kişilik kazandıran yani insanı "yeniden doğuran" bir kavramdır Rönesans. Dante'nin "İlahi Komedi"sindeki kahramanlar geleneğinin kalıplarını parçalayan, yaratıcı, meraklı, coşku-lu insanlardı. Dante dönemin en önemli edebi temsilcilerinden biri olmak dışında aynı zamanda bir siyasetçiydi; yeni doğan insanı anlatıyordu. İnsan önceleri o kadar insana uzaktı ki, o zamana kadar olan sanat yapıtlarında (heykel, resim, edebiyat) bir figürandı. Başrolde olan dinsel temalar, öyküler, nasihatler vardı ve içinde insan yoktu. Sadece insan değil, doğa da yoktu ve bu sanat yaşamı sadece dinsel boyutuyla ele alıyordu. Sanat, bir estetik kaygı için değil, dinsel bir ibadet olarak yapı-lıyordu. Yaklaşık bin yıldır, insana uzak olan insan, yeryüzüne ve kendine dönüyordu kısacası... İnsan, sürünün dışında bir varlık olarak, bir birey olarak yaşama büyük bir ivme kazan-dırıyor, yaratıcı olabiliyordu.

Tarih bazı dönemlerde hızlı akar. 68 Avrupa'da ve bizde, 78 ise özellikle bizde direnen insan dolayısıyla tarihin gürül gürül aktığı dönemlerdir. 68 Kuşağı tıpkı Rönesans gibi bize

Tayfun Er

yeniHarman 9

yeniden insanı getirdi; direnen ve direnmesi gereken insanı hatırlattı. 78, 68'den de öğrendiğiyle bu kez çok daha kitlesel olarak ve iç savaş koşullarında faşistlerin saldırısı altındayken bu düzenin bir kader olmadığını haykırırdı. Her iki kuşakta da insanı yeniden bu topraklara getiren insanlar bunun bedelini ağır ödedi. 68, Astronom'dur; 78 ise Coğrafyacı... Fatsa, Astronomların verdikleri koordinatlar sonucu hareket eden Coğrafyacıların gittiği yolun vardıgı yerde açan bir gül idi...

"İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar, ama kendi keyiflerine göre değil; kendi seçtikleri koşullar içinde değil, doğrudan karşı karşıya kaldıkları, belirlenmiş olan ve geçmişten gelen koşullar içinde yaparlar." (Marx) Anamur, altı yaşında yitirilen baba, Mersin, Ankara Hukuk, devrimci fikirlerle tanışma, kısa ama çok hızlı günler, darbe, darbeye direniş, Mahirlerin kaybı, işkence, cezaevi, tahliye, Türkiye tarihine damgasını vurmuş bir hareketin önünde yer alma, iç savaş, darbe, darbeye direniş, işkence, cezaevi, cezaevinde yitirilen anne, tahliye, başka bir dünyada tahliye, tartışmalar, siyasi parti çalışmaları, vakıf, gazete, devrimci mücadeleye devam, iftiralar, karalama kampanyaları... Bitmeyen Yolculuk'un aklında kalan kilometre çalışmaları bunlar. Oğuzhan Müftüoğlu neden devrimci olmuştur? Kuşkusuz Marx'ın dediği gibi karşı karşıya kaldıklarından, verili koşullardan, herkes gibi döneminin insanı olmasından mı? Kuşkusuz evet, ama bu cevap yeterli değil. Bir insan neden devrimci olur? Güzel, onurlu bir şey olduğu için. Başka? Ezilenin yanında yer almak için; evet ama başka? Sorununun çok sayıda cevabı var, ama bütün cevaplarda hep bir eksik kalır. Aynı koşulları yaşayan insanlar, bu insana yaraşan tutumu takınarak neden devrimci olmazlar, olamazlar sorusu cevabını bir türlü bulmaz. Devrimcilik, bilinç ve vicdan koordinasyonu sonucu iradi bir varoluştur. Başka türlü davranmak vicdanın susturmak, bildiğini bilmemezlikten gelmedir ve herkes bu kaçışı gerçekleştiremez.

İnsan, amaçlı bir varlıktır. Suyun kaynaması sonucu buhar olması amaçlı değil nedenseldir. İnsan davranışlarını nedenselliğe indirgenemez, nedensellik belli bir oranda vardır, ama sonuçta insan kendi varoluşunun amacını seçer. Hayatın önceden belirlenmiş bir amacı yoktur; o amacı biz ona ve kendimize yükleriz. Aklın erdiği her an gözlemlediklerimiz, olgular, edindiğimiz bilgiler bizde bir bilinç yaratır. Bütün bu olgular vicdanla harmanlanır. Ampirik veriler, ussal yetilerle işlenir. Devrimcilik kararı, tıpkı Marksist epistemolojinin bilginin edinimi/kaynağı/sınırları için tarif ettiği gibi iç içe geçmiş ampirik ve zihinsel bir süreçtir. Devrimcilik, insanın "kendinde insan" olmaktan, "a priori" bir durumdan, "kendi için insan" olmaya, "a posteriori" duruma geçmesidir.

Bütün hayatı boyunca, kulağına fısıldanan bir isim gibi aklında bu düzenin haksız ve yanlış olduğu, başka ve güzel bir dünyanın da mümkün olduğu düşüncesinin ortaya çıkardığı bilinçli eylemle hayata müdahale etme, dönüştürme, değiştirme isteği... Eyleme gücü olmayan çocuklar dışında herkes, her şeyden sorumludur. Sadece doğrudan kendisini ilgilendiren şeylerde değil hiç tanımadığı, hiç tanımayacağı insanlar için, kediler, kuşlar, ağaç-

lar, dereler için de üstelik sadece bugün için değil gelecek için de kendisini sorumlu hissetmek... Kendisi için hiçbir şey talep etmeden hayata canını, özgürlüğünü vermek...

Kitapta Emin Çölaşan'ın 12 Eylül günlerinde Mamak için yaptığı "marifet" kısaca anlatılmış. Çölaşan için "Erguvaniler"de şunları yazmışım: "Çölaşan, 12 Eylül sonrası cezaevlerine "özel izinle" girmişti. Cezaevlerinin ne kadar rahat, devrimcilerin de adeta tatil yapar gibi yattıklarını yazdı. O günler geçti, hiç geçmeyecek sanılıyordu. Devrimci tutsakların insanlık dışı koşullarda ne eziyetler yaşadıkları artık herkes tarafından biliniyor. Çölaşan tipi 'gazetecilik', gazetecilik okullarında örnek diye okutulmalıdır." Ben de Emin Çölaşan'ın yaptığı insanlık ayıbının kupürünü aktarayım ki o günleri hatırlamayan kuşaklar da bir kez daha görsün.

O günlerin diğer "kahramanlarından" birisi olarak Oktay Ekşi'nin ismi de kitapta geçiyor. Oktay Ekşi'nin Fatsa için "derin" kaygıları aktarmış. Kuşkusuz O. Ekşi bir "komodor" olarak temsil ettiği Hürriyet gibiydi. Hürriyet'in Fatsa için yaptığı psikolojik operasyon bir inceleme konusudur, ama ben burada Hürriyet'in o günlerdeki yayınlarından çok

YAZI:
EMİN ÇÖLAŞAN
FOTOĞRAFLAR:
SELAHATTİN GÖKHAN
SAVAŞ AY

(Fotografier hiçbir şekilde tithias edilmiştir)

"Mamak'taki saçgı ve solcular, «Aramızda kurgunluk yok» diyor

Devletin devlet olduğunu kanıtladığı ilk kuruluşlardan biri olan Mamak Cezaevi'nde 3 bine yakın saçgı ve solcu tutuklu ve hükümlü var

(Milliyet, 06.12.1980)

TUTUKLULAR, ATATÜRK'ÜN SÖYLEVLERİNİ EZBERLİYOR

(Milliyet, 08.12.1980)

"ilginç" olanını, üç günlük gecikmesini daha doğrusu yanılmasını hatırlatayım. Hürriyet, 9 Temmuz 1980'de **"Fatsa'da Nokta Operasyonu"** diyor. Oysa daha operasyon yapılmamış, operasyon 11 Temmuz'da yapılacak. Hürriyet ise 8 Temmuz'da yapılmış gibi tam sayfa giriyor. Devletin gazetesi ne olacağını biliyor, ama operasyon son anda ertelenince gazete yalancı durumuna düşüyor. 10 Temmuz'da ise Hürriyet'in operasyon için destek ayağı sürüyor. **"Fatsa'ya Kanun Getirilecektir"** diye manşet atıyorlar. 11 Temmuz tarihinde ise **"Başbakan, Fatsa'da Operasyon Yakında Dedi ve Belediye Başkanı'na Soruşturma Yakında"** denmiş var. 12 Temmuz'daki manşet **"Fatsa'da 'Nokta Operasyonu' Tamamlandı"** oluyor ve Hürriyet rahatlıyor...

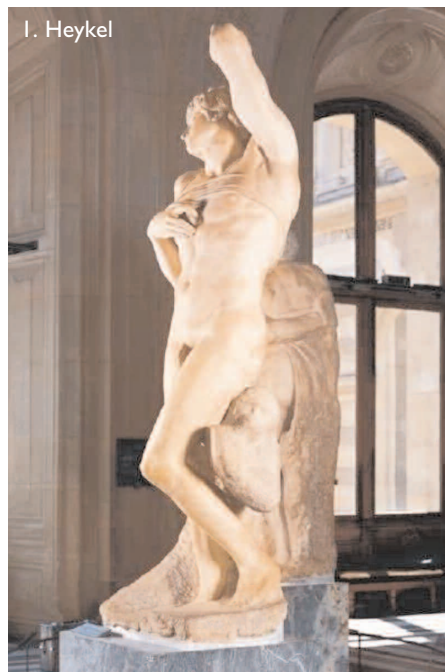
Burası öyle bir ülke ki, bir işkenceci düşünün ki, en ağır işkenceleri yaptığı kişiye "işkence arası" gelip "sen avukatmışsın, benim şöyle şöyle bir sorunum var, bana yardımcı olur musun?" diyor. Müftüoğlu da "şu kişiye git, o benim arkadaşımıdır avukat olarak sana yardımcı olur" deyince de korkup "acaba bana bir kötülük yapacak birisine mi yolluyor" diye endişe ediyor. Bu trajikomik ve işkenceci açısından absürt anekdot aslında çok şey anlatıyor.

Peki devrimcilerin hiç mi hatası olmamıştır; elbette oldu ve bundan sonra da olacaktır. Michelangelo, üstte bahsedecğim heykelleri eş zamanlı olarak yapmıştır. 1. Heykel olarak adlandırdığım heykeli, "Uyuyan Köle", "Kölenin Ölümü", "Ölen Köle" gibi isimlerle biliniyor. (Michelangelo'nun kavramsal olarak "tutsak" diye adlandırdığı heykel isimleri, günümüzde "köle" olarak geçmektedir). 1. Heykel'deki köle göğsündeki bağları hiçbir şekilde çözmeye çalışmakta, aksine durumundan son derece hoşnut, rahat ve huzurlu görünmektedir. Öyle ki sol bileğindeki bağları bile çıkarıp atacak durumdayken ona bile aldırış etmemektedir. 1. Heykel, mermer kalitesi ve kompozisyon olarak mükemmeldir.

2. Heykel ise "İsyankâr Köle" ismiyle bilinmektedir. Heykelin en dikkat çekici yanı, sağ şakaktan başlayıp, sol omuza kadar inen mermerdeki damardır. Bir heykel için oldukça sorun olan bu "damar" yüzünden bu heykel bitirilmenden yarım kalmıştır. Heykele tema olarak baktığımızda, elleri arkasından bağlı olan köle, bu bağları koparmaya çalışmakta ve vücudunu ileri atarak, gerilen kaslarıyla fırlamaya hazır bir itiraz, bir isyan halindedir. Heykelerde konu aynıdır "tutsak" ya da köle" ama tema farklıdır. Tema, konunun işleniş tarzı ve bakan kişiye sunuluş tarzıdır. Konu dışsaldır, tema ise içsel.

1. Heykel, Michelangelo tarafından kendisini koruyan Roberto Strozzi'ye hediye edilmiş, Strozzi de heykelleri Fransa Kralı'na vermiş, Kral da Ordu Komutanı'na hediye etmiştir. 1. Heykel'in bu derece egemenler arasında hediye unsuru olması hiç kuşkusuz "damarsız" bir heykel olmasından değil, işlenen temanın egemenlerin hoşuna gitmesinden dolayıdır.

2. Heykel'in yarım kalmış olması, onun "kusur" sayılan damarlı yapısı mı önemlidir, yoksa kölenin isyan etmiş olarak gösterilmesi mi? Şahsen ben ikinci heykeli seviyor ve eğer kurses da "damarlı" olmasını da seviyorum. "İs-

yankâr Köle"nin bağlarını çözmek için direnirken mermeri bile çatlatmış olarak görmeyi yeğliyorum. Hareket, hayattır. 2. Heykel, bir heykel olarak hayatı temsil etmektedir.

Mağdurların ve ezilenlerin velev ki hataları olsa bile, hata yapma hakları vardır. Biçim bahane edilerek özü de dışlamak, haklının haksız konuma düşürülmesi için çok yapılan bir burjuva anlayışıdır. İş yapan, direnen, isyan eden hata da yapabilir.

Klişe bir deyim ama yine de söylemek gerekiyor: Kitap bir solukta okunuyor. Sosyalistlere karşı yürütülen psikolojik harekâta karşı da tokat gibi bir cevap olmuş. Bu açıdan Müftüoğlu ve Bostancıoğlu'na teşekkür ederim. Uzun süredir sosyalizme sosyalistlere karşı yürütülen kirli savaşta vicdana ve bilince karşı dezenformasyon ve karalama kampanyası var. Bu saldırıların iki boyutu var: Vicdan boyutunda solun öne çıkmış isimlerini itibarsızlaştırma, bilinç boyutunda ise sosyalizmle hiçbir ilgisi olmayan (ulusalcılık ve darbecilik) ideolojilerle ilişkilendirip mahkûm etmek... Bu kirli savaşı yapanlar, bütün geçmiş tahrif etmeye çalışırken bir yandan da kendi kirli geçmişlerini de değiştirmeye çalışıyorlar. Bu tarz dezenformasyon, karalama, psikolojik savaş Marx'a karşı bile -Johan Bangya diğer ismiyle Miralay Mehmet Ali Bey ismindeki casus vasıtasıyla- yapılmıştır.

Sonuç olarak kitaptan sana kalan şey ne oldu dersanız, kitabın son sayfasını da okuduktan sonra Nevzat Üstün'ün bir şiirinin ilk dizesini hatırladım:

Yolumuz var
Gözlerimin bebeği
Hürriyetin yerleştiği yerlere

Gelin yürüyün siz de
Ağaçlar taşlar insanlar
Yolumuz var

...